

ZAPISNIK

sa 46. sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore,
održane 10. marta 2014. godine

Sjednica je počela u 10.20 časova.

Predsjedavao je Aleksandar Damjanović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali poslanici: Zoran Jelić, Damir Šehović, Almer Kalač, Fatmir Gjeka, Srđan Milić i Mladen Bojanić.

U skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skuptine Crne Gore, sjednici je u svojstvu zamjene, umjesto poslanika Zorana Vukčevića prisustvovao poslanik Veljko Zarubica.

Sjednici nijesu prisustvovali poslanici: Zoran Vukčević, Rašid Adrović, Filip Vuković, Nebojša Medojević, Milutin Đukanović i Strahinja Bulajić.

Sjednici su prisustvovali: Božo Đurašković, direktor Odjeljenja pravnih poslova i poslova podrške upravi Hypo Alpe Adria banke (HAAB); Vanja Mugoša, advokat HAAB; Olga Nikčević, izvršna direktorica NVO „Centar za zaštitu potrošača“ (CEZAP); Dragan Senić, koordinator projekta NVO CEZAP; Dragomir Čalasan, advokat NVO CEZAP; Vladan Đuranović, advokat NVO CEZAP; Nikola Bašanović, šef Odjeljenja za lincenciranje, odobravanje i mjere Centralne banke Crne Gore (CBCG); Svetlana Đurović, šef Odjeljenja za nadzor potrošačkih kredita CBCG; Mirko Radonjić, generalni sekretar Udruženja banaka Crne Gore; Halil Kalač, bankarski ombudsman; Blanka Damjanović, viši savjetnik bankarskog ombudsmana i Dragan Darmanović, načelnik Direkcije za upravljanje dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i odnose sa inostranstvom u Ministarstvu finansija.

Pozivu za prisustvo sjednici nijesu se odazvali predstavnici Ministarstva ekonomije i Ministarstva pravde.

U skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovao predstavnik NVO Institut alternativa Filip Vujovića.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED

KONSULTATIVNO SASLUŠANJE

na temu: „Stambeni krediti indeksirani u CHF (švajcarskim francima) i primjena devizne klauzule u kreditnim ugovorima – zakonska regulativa“

Odbor je odlučio da na sjednicu pozove predstavnike:

- Hypo Alpe Adria banke
- NVO „Centar za zaštitu potrošača“ (CEZAP)
- Centralne banke Crne Gore
- Udruženja banaka
- Bankarskog ombudsmana
- Ministarstva ekonomije
- Ministarstva pravde i
- Ministarstva finansija

* * *

Predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, Aleksandar Damjanović, podsjetio je da su inicijativi za konsultativno saslušanje na temu: „Stambeni krediti indeksirani u CHF (švajcarskim francima) i primjena devizne klauzule u kreditnim ugovorima – zakonska regulativa“, prethodili dopisi NVO „Centar za zaštitu potrošača“, od 16. decembra 2013. godine, u smislu predloga za održavanje sjednice Odbora na kojoj bi se raspravljalo o problemu vezanom za stambene kredite indeksirane u CHF dobijenih od Hypo Alpe Adria banke i 21. januara 2014. godine, kao predlog da se, s tim u vezi, razmotri mogućnost za izmjenu člana 404 Zakona o obligacionim odnosima. Inicijativa, koju su podnijeli poslanici Aleksandar Damjanović i Mladen Bojanić, jednoglasno je usvojena na 45. sjednici Odbora održanoj 24. februara 2014. godine.

Predsjednik Odbora, naglasio je da se pozivu za prisustvo sjednici, u smislu resorne nadležnosti za dio zakonske regulative koja reguliše materiju o kojoj se raspravlja, nijesu odazvali predstavnici Ministarstva pravde i Ministarstva ekonomije. Takođe, podsjetio je da je u pripremi navedene sjednice upućen poziv učesnicima u raspravi da dostave pisano mišljenje na navedenu temu. Mišljenja su dostavili: Ministarstvo finansija, Centralna banka Crne Gore, Bankarski ombudsman Crne Gore, Ministarstvo pravde i NVO „Centar za zaštitu potrošača“. Takođe, obavijestio je prisutne da je iz Hypo Alpe Adria banke dostavljeno obavještenje u kojem se navodi da, s obzirom da se vodi postupak pred Osnovnim sudom u Podgorici po kolektivnoj tužbi u vezi sa temom, nijesu bili u mogućnosti da dostave pisano mišljenje. Mišljenja, takođe, nijesu dostavili Ministarstvo ekonomije i Udruženje banaka Crne Gore.

Predstavnici: Hypo Alpe Adria banke, NVO „Centar za zaštitu potrošača“ (CEZAP), Centralne banke Crne Gore, Udruženja banaka, Bankarskog ombudsmana i Ministarstva finansija, uzeli su učešće u raspravi i saopštili svoje viđenje problema vezanog za stambene kredite indeksirane u CHF dobijenih od Hypo Alpe Adria banke i predložili načine rješavanja istog koji su sadržani u izvještaju koji je sastavni dio zapisnika.

U raspravi su učestvovali poslanici: Aleksandar Damjanović, Mladen Bojanić, Zoran Jelić, Damir Šehović, Almer Kalač i Srđan Milić.

Predsjednik Odbora, Aleksandar Damjanović, naveo je da je koincidencija što je odluka o održavanju konsultativnog saslušanja donešena, a sjednica zakazana u vrijeme kada je zakazan i sudski proces povodom stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, koji su predmet spora CEZAP-a i HAAB, kao i da rasprava koja je javna ne može imati uticaja na sud ukoliko sud radi nezavisno i u skladu sa zakonom. Poslanik Aleksandar Damjanović, bio je mišljenja da treba ispitati mogućnost izmjene člana 404 Zakona o obligacionim odnosima na način da se ispunjenje novčane obaveze može zahtijevati u domaćem novcu prema kursu koji važi u trenutku zaključenja ugovora, i naveo da ako Skupština Crne Gore utvrdi da je ova problematika od javnog interesa, treba obezbijediti retroaktivnu primjenu navedenog zakona. Imajući u vidu predlog Bankarskog ombudsmana, poslanik Damjanović, sugerisao je da treba razmišljati o izmjeni ugovora i rješavanju problema na način da izazove najmanje štete na klijenata i banku ili eventualno čekati ishod sudskog spora. Takođe, Damjanović je konstatovao da je navedeni kredit bankarski proizvod sa visokim stepenom rizika i postavio pitanje kolika je zarada banke po osnovu kamata za kredite koje su klijenti uzeli po navedenim uslovima. Poslanik Aleksandar Damjanović podsjetio je da CBCG podnosi godišnji izvještaj Skupštini Crne Gore, kao i da u dijelu tog izvještaja dostavlja podatke o izvršenim kontrolama i preduzetim mjerama. Imajući u vidu navedeno, istakao je da postoji mogućnost da se u odnosu

na obavljene kontrole održi sjednica Odbora koja bi bila zatvorena za javnost. Takođe, naveo je da je prilikom usvajanja Zakona o potrošačkim kreditima u članu 23, većinski donešena odluka da se prigovori potrošača ne razmatraju na već zaključene ugovore, kao i da je tada tražio retroaktivno dejstvo povodom navedenog člana.

Poslanik Mladen Bojanić iskazao je nezadovoljstvo što saslušanju ne prisustvuju i predstavnici Ministarstva ekonomije i Ministarstva pravde, kao i zbog nedovoljno aktivne i pravovremene reakcije CBCG povodom navedenog problema. Poslanika Bojanića interesovalo je koliko banci treba vremena kada uvodi novi proizvod da isti plasira, koliko je ljudi uključeno u donošenje proizvoda, koliko stručnih službi treba da ispita novu odluku banke po svakom pitanju, kao i koji rizik banka u svim svojim sektorima preuzima pri donošenju proizvoda. Poslanik Bojanić bio je mišljenja da potrošači nijesu imali dovoljno informacija o rizičnosti stambenog kredita indeksiranog u CHF Hipo Alpe Adria banke, te da je izvještaj Bankarskog ombudsmana sveobuhvatan i kvalitetan iskorak u dobrom pravcu u smislu iznalaženja rješenja u odnosu na spor koji se vodi pred Osnovnim sudom u Podgorici. Poslanik Bojanić iskazao je nezadovoljstvo što banka nije smanjila maržu kako bi olakšala poziciju klijentima, čak ni kada je referentna kamatna stopa LIBOR pala u odnosu na period kada je ugovor potpisan. Poslanika Bojanića interesovalo je i da li je praksa da se prilikom svakog odobravanja kredita Hipo Alpe Adria banke potpisuje i izjava o preuzimanju rizika. Imajući u vidu da je zakon koji će pravnim licima omogućiti lakšu otplatu kredita u fazi pripreme, poslanik Bojanić je postavio pitanje zašto se ovakav model ne definiše tako da i fizička lica mogu na lakši način riješavati problem svoje zaduženosti.

Poslanika Zorana Jelića, takođe, interesovao je kvalitet informacija koje su korisnici bankarskog proizvoda imali o stepenu rizika koji ovaj proizvod sa sobom nosi. Poslanik Jelić postavio je pitanja da li banka može koristiti dvije ili više zaštitnih klauzule za očuvanje vrijednosti kapitala, te da li je to bio model u ovom konkretnom slučaju. Poslanik Jelić, konstatovao je da je zaštita potrošača najvažnija, da treba uvažiti predlog bankarskog ombudsmana, te do rješenja doći dogovorom, cijeneći da suđenje ili parnica nije adekvatno rješenje.

Poslanik Damir Šehović, bio je mišljenja da je CBCG trebalo da se aktivnije uključi u rješavanje problema, što je njena funkcija, kako je naveo, po Ustavu i zakonu. Poslanik Šehović konstatovao je da je odobravanje kredita sa valutnom klauzulom zakonit posao, ali da se postavlja pitanje da li je banka vodila računa o principu savjesnosti i poštenja i da li je cijeli postupak vodila na zakonit način. Poslanik Šehović ukazao je da bi najoptimalnije rješenje mogao biti konsenzus između dvije strane: klijenata, preko CEZAP-a, i banke. Poslanik Šehović bio je mišljenja da treba da se odustane od maksimalističkih zahtjeva sa obje strane, ukazavši da nije cilj da se krediti koji su sklopljeni proglašeni ništavim, već da se traži da se uredno vraćaju po „normalnijim“ uslovima. Sugerisao je da bi bilo korisno da se nadležne institucije uključe u rješavanje spora između klijenata i HAAB, te da država pokuša da iskoristi mehanizme koji joj stoje na raspolaganju, pa da u komunikaciji sa bankom i klijentima u formi medijacije potpomogne da se nađe adekvatno međurješenje. Takođe, bio je mišljenja da je CBCG, čija se uloga sastoji u obezbjeđivanju finasijske stabilnosti, kao i stabilnosti bankarskog sistema trebalo da upozna javnost i Odbor za ekonomiju, finasije i budžet sa razmjerama problema kako bi se utvrdilo kolike će gubitke imati HAAB, kao i koliki će biti gubici građana koji su se zadužili po osnovu kredita. Naveo je, s tim u vezi, da su centralne banke država regiona

aktivno uključene u rješavanje spora i ocijenio da je bilo prostora da se Ministarstvo finansija uključi u rješavanje ovog spora. Održavanje konsultativnog saslušanja ocijenio je kao dobar osnov za dobijanje informacija koje će biti dovoljne da Skupština Crne Gore u komunikaciji sa različitim subjektima preduzme određene korake i da svoj doprinos u rješavanju ovog problema.

Poslanik Almer Kalač, bio je mišljenja da je konsultativno saslušanje veoma korisno jer je obezbijedilo dosta novih informacija o problemu koji je pogodio veliki broj građana i naveo da ovaj problem karakteriše zemlje u tranziciji, kao što je Crna Gora. Na konstatacije ovlašćenog predstavnika HAAB Vanje Mugoše, da je veliki broj zaposlenih ove banke uzeo kredite, ocijenio je da navedeno nije garancija da su krediti dobri, te da to može predstavljati „marketinški trik“. Imajući u vidu da HAAB nije prihvatila predlog Bankarskog ombudsmana da se izvrši izmjena ugovora, poslanik Kalač postavio je pitanje da li je bilo pokušaja da se ovaj spor riješi na neki drugi način.

Poslanik Srđan Milić, ocijenio je da građani nijesu dobili adekvatnu zaštitu od državnih institucija, jer nije bilo dovoljno inicijativnosti sa njihove strane, i ukazao na značaj NVO „Centar za zaštitu potrošača“, koji se bavi zaštitom građana što je pokazala u navedenom sličaju. Poslanik Milić bio je mišljenja da treba obezbijediti fer uslove na tržištu, naglasivši da ne treba bježati od retroaktivne primjene ako bi došlo do izmjene člana 404 Zakona o obligacionim odnosima ukoliko se procjeni da je navedena problematika od javnog interesa. Takođe, ukazao je da Centralna banka Crne Gore treba da razmotri smanjenje visokih naknada koje komercijalne banke naplaćuju prilikom platnog prometa.

Nakon rasprave, Odbor je odlučio da podnese Skupštini Crne Gore sljedeći

I z v j e š t a j

sa konsultativnog saslušanja na temu „Stambeni krediti indeksirani u CHF (švajcarskim francima) i primjena devizne klauzule u kreditnim ugovorima - zakonska regulativa“

Odbor je u cilju pribavljanja potrebnih informacija i stručnih mišljenja o navedenoj temi na sjednicu pozvao predstavnike:

- Hypo Alpe Adria banke
- NVO „Centar za zaštitu potrošača“ (CEZAP)
- Centralne banke Crne Gore
- Udruženja banaka
- Bankarskog ombudsmana
- Ministarstva ekonomije
- Ministarstva pravde i
- Ministarstva finansija

Pisano mišljenje o predloženoj temi dostavili su:

- ✓ NVO „Centar za zaštitu potrošača“ (CEZAP)

- ✓ Centralne banka Crne Gore
- ✓ Bankarski ombudsman
- ✓ Ministarstvo pravde
- ✓ Ministarstva finansija

Pozvani gosti obratili su se Odboru, saopštili podatke i činjenice bitne za razumijevanje problema, koji su nastali kod korišćenja stambenih kredita zbog postojanja valutne klauzule i dali predloge u pravcu prevazilaženja postojećeg stanja.

I Predstavnici **Centra za zaštitu potrošača - CEZAP**, istakli su da je tokom 2007. i 2008. godine više od 500 građana Crne Gore podiglo stambene kredite sa kamatnom stopom od 5,45% na godišnjem nivou kod Hypo Alpe Adria banke. Ugovor je sadržao valutnu klauzulu, odnosno, utvrđivanje obaveze u jednoj valuti, a vraćanje u drugoj, koja je klijente dovela u stanje „dužničkog ropstva“ tj. situaciju da, i pored otplate značajnog dijela kredita, glavnica raste. Navedeno je da su krediti zaključeni suprotno osnovnim načelima obligacionog prava: načelu savjesnosti i poštenja, načelu jednakih vrijednosti i uzajamnih davanja. Konstatovali su da je način primjene valutne klauzule sporan, da rizici nijesu na adekvatan način objašnjeni, kao i da je banka sav rizik prevalila na klijente. Centar za zaštitu potrošača podnio je kolektivnu tužbu u ime 320 klijenata, zbog toga što su klijenti dovedeni u zabludu prilikom odobravanja kredita. U cilju rješavanja postojećih problema, kao jedno od rješenja obrazložena je inicijativa da se izmjeni član 404 Zakona o obligacionim odnosima na način da se ispunjenje novačane obaveze, koja glasi na plaćanje u nekoj stranoj valuti ili zlatu, zahtijeva u domaćem novcu prema kursu koji važi u trenutku zaključenja ugovora. Takođe, zatraženo je da se ova odredba primjenjuje retroaktivno.

Predstavnici **Hypo Alpe Adria Banke (HAAB)** objasnili su da su u skladu sa važećom zakonskom regulativom odobrali namjenske stambene kredite u švajcarskim francima, kao i da su tokom tog perioda aktivno informisali sve klijente o rizicima koje preuzimaju i posljedicama eventualnih promjena kursa. Kamatna stopa po kojoj su odobravani krediti bila je najpovoljnija na tržištu i ta povoljnost za klijenta važila je nekoliko godina do velikih fluktuacija kursa početkom 2009. godine. Do tada su klijenti banke imali niže kreditne rate od klijenata sa kreditima u eurima. Naveli su da banka nije mogla znati kako će se kretati kurs švajcarskog franka u odnosu na euro, kao i da se HAAB zadužila na identičan način, kao što su se zadužili korisnici kredita i da se ne može govoriti o bilo kakvoj ekstradobiti ili profitu banke. Takođe, naglasili su da su klijenti potpisali i izjavu o tome da su u potpunosti svjesni rizika koji preuzimaju. Za vrijeme trajanja ugovora o kreditu banka nije vršila korekcije inicijalno ugovorenih kamatnih stopa. U cilju prevazilaženja problema, banka je ponudila klijentima da obave konverziju duga u eure, kao i reprogram uz produženje roka otplate dugovanja po kreditu. Ocijenili su neprihvatljiv predlog Bankarskog ombudsmana o načinu rješavanja nastalog problema i ukazali da bi taj način uslovio gubitak banke od 7-8 mil. eura. Konstatovali su da konsultativno saslušanje predstavlja pritisak na sudske instance.

Bankarski ombudsman je sveobuhvatno, u pisanom materijalu, analizirao problem koji je nastao po osnovu ugovora o kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom indeksiranom u švajcarskim francima. Upoznao je članove Odbora o razlozima spora, prigovorima klijenata, postupkom Bankarskog ombudsmana na osnovu prigovora 50 klijenata banke, stavu HAAB banke, iskustvima u regionu i predlozima ove institucije. Bankarski ombudsman konstatovao je da se radi o bankarskom proizvodu visokog rizika, jer je kog njega prisutna promenljivost i glavnice i kamate, kao i da većina klijenata nije razumjela ovaj proizvod i način njegovog

korišćenja, zbog nedovoljne informisanosti o mogućim rizicima, te da su dovedeni u zabludu propagandnim aktivnostima. Ocjenio je da je valutna klauzula u ugovorima nepotpuno formulisana. Zbog posljedica valutne klauzule, korisnici ovog bankarskog proizvoda imaju uvećanu glavnicu u odnosu na početnu. Nakon dužeg perioda (šest i više godine) vraćanja kredita, duguju više nego kada su regulisali kredit. HAAB je isključila mogućnost sporazumnog rješavanja problema na način da klijentima ponudi izmjenu ugovora i glavnicu odredi u eurima uz fiksnu kamatnu stopu, na dan sklapanja ugovora. S obzirom, da nije postignut sporazum, Bankarski ombudsman predlaže da na sudu treba tražiti reviziju ugovora o kreditu, shodno načelu ekvivalencije, poštenja, savjesnosti i ravnopravnosti ugovornih strana, a što predpostavlja posebnu ekonomsku analizu i dostavljanje konkretnih dokaza, koji bi bili osnov za primjenu načela ugovornog prava.

Predstavnik **Ministarstva finansija**, konstatovao je da su pomenuti krediti u momentu odobravanja bili u skladu sa zakonskom regulativom. Ukazao je da ovo pitanje nije aktuelno samo u Crnoj Gori već i zemljama regiona, ali da skupštinski Odbor i Centralna banka Crne Gore nijesu nadležni za rješavanje ove problematike jer obligacioni odnos između banke i klijenta treba da se riješi dogovorom između banke i klijenta. Naveo je da, ako se problem ne može riješiti sporazumom između banke i klijenata, krajnju odluku treba da donese sud.

Predstavnici **Centralne banke** ukazali su da do donošenja Zakona o potrošačkim kreditima, koji je donijet 23. jula 2013. godine, a njegova primjena počela 1. februara 2014. godine, CBCG nije bila nadležna da rješava sporna pitanja između klijenata i banke i ona su upućivana na Bankarskog ombudsmana. Donošenjem Zakona o potrošačkim kreditima, uspostavljena je nadležnost CBCG da odlučuje o prigovorima potrošača, s tim što se odredbe ovog zakona, osim onih sadržanih u članu 23, ne primjenjuju na već zaključene ugovore. Ugovaranje devizne klauzule u kreditnim ugovorima, prema pozitivnim crnogorskim propisima nije zabranjeno. Centralna banka upućuje na član 404 Zakona o obligacionim odnosima i član 18 Zakona o potrošačkim kreditima, koji uređuje pitanje promenljive kamatne stope na osnovu promjena referentne kamatne stope. CBCG dala je prepruku HAAB, da u saradnji sa klijentima pokuša da nađe rješenje problema kroz restrukturiranje kredita ili smanjivanje kamatne stope. U odnosu na spor između klijenata i HAAB, navedeno da je suština problema što klijenti nijesu bili dovoljno informisani o rizicima koje su nosili navedeni krediti.

U pisanom mišljenju **Ministarstva pravde** analizirane su odredbe članova 404 i 128 Zakona o obligacionim odnosima. Ministarstvo pravde konstatuje da problem koji se pojavio o predmetnim ugovorima o kreditu, a u vezi valutne klauzule, predstavlja nagli skok vrijednosti izabrane strane valute u odnosu na domaću valutu. U ovom slučaju, krediti su indeksirani u švajcarskim francima, jer je kurs te valute u periodu 2008-2012. godine, rastao mnogo više nego kurs drugih jakih svjetskih valuta. Konstatuje se da rješavanju ovog problema treba pristupiti sagledavajući osnovana načela obligacionog odnosa: ravnopravnost strana u obligacionim odnosima, načelo savjesnosti i poštenja, a posebno načelo jednake vrijednosti davanja u zasnivanju i ispunjenju dvostrano obaveznih ugovora, kao i odredbe kojima je propisana nemogućnost ili otežano ispunjenje ugovorenih obaveza. Takođe, analizirane su odredbe člana 128 Zakona o obligacionim odnosima, kojima je propisana mogućnost izmjene ili raskida ugovora, ukoliko su ispunjenje određene pretpostavke.

Ispred **Udruženja banaka Crne Gore** iskazan je stav da je HAAB u prethodnom periodu pokušavala da sa svojim klijentima riješi nastali problem i da je proces dogovaranja počeo 2011. godine. Naglašeno je da strane u procesu dogovaranja moraju biti realne i argumentovane u svakoj raspravi. Konstatovano je da svaka banka u skladu sa poslovnom politikom određuje

koje će proizvode da plasira i da niko ne može da utiče koje će proizvode da plasira, a koje da povuče. Navedeno je da je odobravanje kredita sa valutnom klauzulom dozvoljen pravni posao, koji ne podliježe zakonskom ili bilo kom drugom ograničenju. Ponovljena je tvrdnja da HAAB nikada nije pravila korekcije inicijalno ugovorenih kamatnih stopa, zatim da su klijenti bili informisani o riziku i mogućim posljedicama, kao i da su potpisali izjavu da su svjesni rizika koji preuzimaju.

II U tročasovnoj raspravi, svi članovi Odbora bili su u prilici da iskažu svoja gledišta i stavove na temu: Stambeni krediti indeksirani u CHF (švajcarskim francima) i primjena devizne klauzule u kreditnim ugovorima – zakonska regulativa.

S obzirom da se 46. sjednica Odbora snimala fonografski, kao i da će u zapisniku sa sjednice biti navedene pojedinačne ocjene i stavovi, u ovom izvještaju navodi se suština preovlađujućih mišljenja, stavova i ocjena, koje se mogu rezimirati na slijedeći način:

- a) Odobravanje kredita sa valutnom klauzulom je zakonit posao, ali klijenti banaka nijesu bili dovoljno informisani o mogućim rizicima kod korišćenja ovakvih stambenih kredita i nijesu razumjeli ovaj bankarski proizvod i način njegovog korišćenja. Način primjene valutne klauzule je sporan i banka je sav rizik prevalila na klijente.
- b) Konstatovano je da je zaštita potrošača, u ovom slučaju klijenata banka važno pitanje. Mišljenje Bankarskog ombudsmana je sveobuhvatan i kvalitetan iskorak u smislu iznalaženja rješenja u odnosu na spor koji se vodi pred Osnovnim sudom. Preovladao je stav da je do rješenja potrebno doći prije svega dogovorom, na način da od maksimalističkih zahtjeva odustanu obje strane.
- c) Ocjenjeno je da je trebalo da se Centralna banka Crne Gore, aktivnije uključi u rješavanje problema, što je njena funkcija po Ustavu i zakonu. Konstatovano je da su centralne banke država regiona koje su suočene sa sličnim problemima, aktivno uključene u rješavanje spora i ocjenjeno da je bilo prostora da se i Ministarstvo finansija uključi.
- d) Konstatovano je da bi bilo korisno da se nadležne institucije uključe u rješavanje spora između klijenata i HAAB i da se ova problematika pokuša riješiti nesudskim putem na način da klijenti dobiju povoljnije uslove i nastave sa vraćanjem kredita koje su uzeli u prethodnom periodu i da banka da svoj doprinos da se problem u Crnoj Gori riješi na kvalitetan način.
- e) Kao jedan od mogućih načina za rješenje nastalog spora između HAAB i klijenata, navedena je potreba izmjene člana 404 Zakona o obligacionim odnosima sa retroaktivnom primjenom, na način da se ispunjenje novčane obaveze može zahtijevati u domaćem novcu prema kursu koji važi u trenutku zaključenja ugovora, a ne u trenutku ispunjenja obaveze.
- f) Ukoliko se ne postigne dogovor između banaka i klijenata a nastali spor rješava sudskim putem potrebno je tražiti reviziju ugovora o kreditu, shodno načelu ekvivalencije, poštenja, savjesnosti i ravnopravnosti ugovornih strana, a što predpostavlja posebnu ekonomsku analizu i dostavljanje konkretnih dokaza, koji bi bili osnov za primjenu načela ugovornog prava.
- g) U odnosu na konstatacije ovlašćenih predstavnika HAAB da Odbor za ekonomiju, finansije i budžet nije mjesto za rješavanje spora nastalog između klijenata i banke i da stavovi sa sjednice mogu uticati na odluku suda, konstatovano je da su sudovi nezavisni, a da skupštinsko radno tijelo u okviru svoje nadležnosti, želi da da doprinos

u rješavanju problema koji je od velikog značaja za 518 građana Crne Gore, imajući u vidu da se radi o iznosu od 36 miliona eura odobrenih kredita.

- h) Konsultativno saslušanje omogućilo je da se sa različitih strana sagleda nastanak i posledice korišćenja stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima i predstavlja osnov da i Skupština Crne Gore, u komunikaciji sa različitim subjektima preduzme određene korake i da svoj doprinos rješavanju nastalih problema

Odbor će se o Predlogu ocjena i stavova izjasniti na jednoj od narednih sjednica.

Sastavni dio ovog zapisnika čini audio zapis sa sjednice.

* * *

Sjednica je završena u 13.20 časova.

* * *

Broj: 00-63-7/14-

SEKRETAR ODBORA
Nađa Vukićević, s.r.

PREDSJEDNIK ODBORA
mr Aleksandar Damjanović, s.r.